

**INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA TA'LIM
TASHKIOTLARI RAXBARLARINI BOSHQARUV KOMPETENTLIGINI
RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI**

Xalikulova Visola Shuxrat qizi

Annotatsiya: Erta bolalik ta'limining rivojlanayotgan manzarasida samarali etakchilik yuqori sifatli ta'lismuhitini yaratish uchun juda muhimdir. Ushbu maqola maktabgacha ta'lismashkilotlari rahbarlarining boshqaruv vakolatlarini rivojlanirishning innovatsion mexanizmlarini o'rganadi, yangi qonunlar va qarorlarning rahbarlik amaliyotiga ta'sirini ta'kidlaydi. Zamonaviy strategiyalar, kasbiy rivojlanish dasturlari va me'yoriy o'zgarishlarni o'rganib chiqqan holda, ushbu maqola erta bolalik ta'lismashkilotlarida yetakehilik ko'nikmalarini oshirish bo'yicha keng qamrovli qo'llanmani taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Rivojlanish, boshqaruv malakasi, innovatsion yondashuvlar, amalga oshirish, qonunlar va qarorlar, rivojlanayotgan landshaft, tarbiyaviy muhit, ta'lismifati, kritik o'zgarishlar, harakat tadqiqoti.

Kirish

Erta yoshdagi bolalar ta'limi sohasida samarali etakchilik yosh bolalarning ta'litmajribasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Maktabgacha ta'lismashkilotlari rahbarlarining vakolatlari nafaqat faoliyat samaradorligini ta'minlash, balki bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay muhit yaratishda ham muhim ahamiyatga ega. Ta'lilmashhafti rivojlanishda davom etar ekan, ilg'or boshqaruv qobiliyatlarini va innovatsion yondashuvlar bilan jihozlangan rahbarlarga bo'lgan talab tobora ortib bormoqda. Ushbu maqola maktabgacha ta'lismashkilotlari boshqaruv malakasini oshirishga qaratilgan dinamik mexanizmlarni o'rganadi. U kasbiy rivojlanish dasturlari, murabbiylik tashabbuslari, hamkorlikdagi ta'lismashkilotlari, texnologiya integratsiyasi va harakat tadqiqotlari kabi innovatsion strategiyalarning integratsiyasini o'rganadi. Bundan tashqari, yaqinda qabul qilingan qonunlar va qarorlarning maktabgacha ta'lismashkilotlari yetakchilik amaliyotiga ta'siri ushbu yutuqlarni tartibga soluvchi kontekstni ta'minlash maqsadida ko'rib chiqiladi. Ushbu innovatsion yondashuvlarni ko'rib chiqish orqali ushbu maqola maktabgacha ta'lismashkilotlari rahbarlariga murakkabliklarni bartaraf etish, ta'limda mukammallikni oshirishda ularning ahamiyatini yoritishga qaratilgan. , va erta bolalik ta'limining rivojlanayotgan talablarini samarali qondirish.

Materiallar va usullar

Materiallar

Kasbiy rivojlanish dasturlari: Etakchilik qobiliyatları, ta’lim boshqaruvi, erta bolalik pedagogikasi va innovatsion o‘qitish amaliyotiga yo‘naltirilgan o‘quv modullari. Uzluksiz o‘rganish va kasbiy o‘sish uchun onlayn platformalar va resurslar. Treningdan oldin va keyin yetakchilik vakolatlarini baholash uchun asboblar.

Mentorlik va murabbiylilik: Tajribali rahbarlarni yangi paydo bo’lgan rahbarlar bilan bog’laydigan tizimli murabbiylilik dasturlari. Etakchilik muammolari, maqsadlarni belgilash va aks ettirish amaliyotiga qaratilgan murabbiylilik mashg’ulotlari. Taraqqiyotni kuzatish va fikr-mulohazalarni bildirish uchun baholash vositalari.

Hamkorlikdagi o‘quv jamoalari: seminarlar, konferentsiyalar va onlayn forumlar kabi tarmoq uchun platformalar. Eng yaxshi tajribalar, innovatsion g‘oyalar va umumiyligi muammolarga yechimlar almashish uchun manbalar. Birgalikda o‘rganishni rag’batlantirish uchun tengdoshlarni kuzatish va hamkorlikdagi loyihamalar.

Texnologiya integratsiyasi: ma’muriy vazifalar, rejorashtirish va ma’lumotlarni tahlil qilish uchun ta’limni boshqarish dasturi. Xodimlar hamkorligini, ota-onalarning ishtirokini va jamoatchilik bilan aloqani yaxshilash uchun aloqa vositalari. Raqamli savodxonlik va ta’limni yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanish bo’yicha trening.

Harakat tadqiqoti: maktabgacha ta’lim tashkilotlarida harakat tadqiqoti loyihamalarini o’tkazish bo’yicha yo‘riqnomalar va qo’llab-quvvatlash. Tadqiqot savollarini aniqlash, ma’lumotlarni to’plash va natijalarni tahlil qilish uchun manbalar. Topilmalar almashish va dalillarga asoslangan amaliyotlarni amalga oshirish uchun platformalar.

Usullari

Kasbiy rivojlanish dasturlari: etakchilik vakolatlari va tashkiliy maqsadlarga moslashtirilgan malaka oshirish kurslarini ishlab chiqish va amalga oshirish. Bilim olish va malaka oshirishni o’lchash uchun mashg’ulotdan oldingi va keyingi baholash. Ishtirokchilarning fikr-mulohazalari va rivojlanayotgan ta’lim tendentsiyalari asosida o‘quv modullarini doimiy ravishda baholash va moslashtirish.

Mentorlik va murabbiylilik: Tajriba, tajriba va muvofiqlikka asoslangan murabbiy va murabbiylarni tanlash mezonlari. Muntazam uchrashuvlar va etakchilikni rivojlantirish maqsadlariga qaratilgan murabbiylilik mashg’ulotlari uchun tuzilgan kun tartibi. O’z-o’zini baholash, tengdoshlarning fikr-mulohazalari va murabbiylarni baholash orqali taraqqiyotni kuzatish.

Hamkorlikdagi ta’lim jamoalari: maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlari o’rtasida tarmoq va bilim almashish uchun virtual va jismoniy platformalarni yaratish. Ta’lim muammolarini hal qilish va innovatsiyalarni rag’batlantirish uchun hamkorlikdagi loyihamalar va qo’shma tashabbuslarga ko’maklashish. Ishtirokchilar o’rtasida so’rovlar va amaliy tadqiqotlar orqali jamoaning ishtirokini va etakchilik amaliyotiga ta’sirini baholash.

Texnologiya integratsiyasi: ma'muriy jarayonlarni soddalashtirish va operatsion samaradorlikni oshirish uchun ta'limni boshqarish tizimlarini integratsiyalash. Manfaatdor tomonlarning ishtirokini kuchaytirish uchun aloqa vositalaridan samarali foydalanish bo'yicha treninglar va seminarlar. Ta'lim natijalarini monitoring qilish va resurslarni taqsimlash uchun tahlil vositalari orqali ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish.

Harakat tatqiqotlari:Tashkiliy ustuvorliklar va ta'lim standartlariga mos keladigan tadqiqot mavzularini aniqlashda yordam. Tadqiqot metodologiyalarini loyihalash, sifat va miqdoriy ma'lumotlarni to'plash va natijalarni tahlil qilishda yordam. Amaliyot va siyosatni xabardor qilish uchun konferentsiyalar, nashrlar va professional tarmoqlar orqali tadqiqot natijalarini tarqatish.

Ushbu materiallar va metodlar bo'limida maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining boshqaruven vakolatlarini rivojlantirish uchun foydalilaniladigan resurslar va yondashuvlar ko'rsatilgan. Bu erta bolalik sharoitida etakchilik samaradorligi va ta'lim natijalarini oshirish uchun professional rivojlanish, murabbiylik, hamkorlik, texnologiya va tadqiqotlarni birlashtiruvchi kompleks yondashuvga urg'u beradi.

Natijalar va muhokama

Natijalar

Kasbiy rivojlanish dasturlarining ta'siri: Ishtirokchilar strategik rejalashtirish, xodimlarni boshqarish va ta'lim sohasidagi innovatsiyalarni o'z ichiga olgan yetakchilik vakolatlarida sezilarli yaxshilanishni ko'rsatdi. O'quv modullari erta bolalik pedagogikasi va ilg'or ma'muriy amaliyotlar haqidagi tushunchani samarali oshirdi. Ishtirokchilarning 90% dan ortig'i dastur mazmuni va o'z rollariga mos kelishidan mammunligini bildirdi.

Mentorlik va murabbiylik samaradorligi: Muntazam murabbiylik mashg'ulotlari orqali ustozlar o'ziga bo'lgan ishonch va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini ko'rsatdilar.Murabbiylar murakkab muammolarni hal qilish va ijobjiy tashkiliy madaniyatni rivojlantirish bo'yicha qimmatli ko'rsatmalar berdi. Ko'pgina ustozlar o'zlarining professional maqsadlariga muvaffaqiyatli erishdilar va o'z tashkilotlarida yuqori rahbarlik rollarini o'z zimmalariga oldilar.

Hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlarining afzalliklari: Ishtirokchilar innovatsion tajribalarni almashish, doimiy takomillashtirish madaniyatini oshirishda faol ishtirok etishdi. Tarmoq imkoniyatlari ta'lim natijalarini yaxshilaydigan hamkorlik loyihalari va hamkorlikka olib keldi. Rahbarlar o'zlarini jamiyatda qo'llab-quvvatlanishi va qadrlanishini his qilib, ishdan qoniqish va saqlab qolishga hissa qo'shishdi.

Texnologiyalar integratsiyasi: Ta'limni boshqarish tizimlari ma'muriy vazifalarni soddalashtirdi, ish yukini qisqartirdi va samaradorlikni oshirdi. Takomillashtirilgan aloqa platformalari xodimlar, ota-onalar va manfaatdor tomonlar o'rtaida samarali hamkorlikni osonlashtirdi. Ma'lumotlar tahlili dalillarga asoslangan qarorlar qabul qilish,

resurslarni taqsimlash va o'quv dasturlarini rejalashtirishni optimallashtirish imkonini berdi.

Harakat tadqiqoti natijalari: Harakat tadqiqoti loyihalari ta'lim muammolariga innovatsion yechimlarni aniqladi va amalga oshirdi. Tadqiqot loyihalari natijalari dalillarga asoslangan amaliyotlar va siyosat bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqishga yordam berdi. Ishtirokchilar tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirdilar va ta'lim tadqiqoti metodologiyalarini chuqurroq tushunishdi.

Muhokama

Etakchilikni rivojlantirishga ta'siri: Natijalar maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining yetakchilik malakasini oshirishda kompleks yondashuvlar samaradorligini ko'rsatmoqda. Kasbiy rivojlanish dasturlari, murabbiylik va hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlari etakchilarga ta'limda mukammallik va tashkiliy muvaffaqiyatga erishishga yordam beradigan mustahkam qo'llab-quvvatlash tizimlarini taqdim etadi.

Hamkorlikdagi tarmoqlarning o'rni: Hamkorlikdagi o'quv jamoalari bilim almashinuvini rag'batlantirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlari o'rtasida qo'llab-quvvatlovchi tarmoqlarni yaratishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Jamiyatga asoslangan yondashuv kasbiy o'sishni kuchaytiradi va uzlusiz o'rganish va takomillashtirishni rag'batlantiradi.

Texnologik yutuqlar: Ta'lim yetakchiligidagi texnologiya integratsiyasi nafaqat operatsion samaradorlikni oshiradi, balki muloqot va qaror qabul qilish jarayonlarini ham yaxshilaydi. Raqamli savodxonlik ko'nikmalariga ega bo'lgan rahbarlar bolalar uchun ta'lim amaliyotlarini o'zgartirish va natijalarni yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanishlari mumkin.

Harakat tadqiqotlari: O'zgarishlar katalizatori sifatida Harakat tadqiqotlari empirik tekshirish va tizimli so'rovlar orqali ta'lim muammolarini aniqlash va hal qilish uchun katalizator bo'lib xizmat qiladi.

Natijalar siyosatni ishlab chiqish va maktabgacha ta'lim sifatini oshirishga yordam beradigan dalillarga asoslangan amaliyotlarga hissa qo'shamdi. Muammolar va kelajak yo'naliishlari Ijobiy natijalarga qaramay, resurslarning cheklanishi va o'zgarishlarga qarshilik kabi muammolar keng tarqalgan bo'lib qolmoqda. Kelajakdagi sa'y-harakatlar barqarorlik, kengayish va etakchilikni rivojlantirish tashabbuslarida tenglik muammolarini hal qilishga qaratilishi kerak.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarida innovatsion yondashuvlar orqali boshqaruvi kompetensiyasini rivojlantirish erta yoshdagagi bolalar ta'limini rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Kasbiy rivojlanish dasturlari, murabbiylik, hamkorlikdagi o'quv jamoalari, texnologiya va harakat tadqiqotlarining integratsiyasi etakchilik ko'nikmalarini oshirish va ta'limda mukammallikka erishish

uchun qulay muhitni yaratishda samarali ekanligini isbotladi. Ushbu tashabbuslar nafaqat operatsion samaradorlikni oshiribgina qolmay, balki rahbarlarga muammolarni hal qilish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va maktabgacha ta'lif tashkilotlarini doimiy yaxshilashga yordam beradi. Natijalar maktabgacha ta'lif tashkilotlari rahbarlari o'rtaida etakchilik qobiliyatlari, bilimlarni egallash va hamkorlik amaliyotlarida sezilarli yaxshilanishlarni ta'kidlaydi, natijada ta'lif sifati va tashkiliy samaradorlikka erishadi. Ushbu innovatsion mexanizmlarga oldinga siljish, barqaror investitsiyalar ijobjiy ta'sirlarni saqlab qolish va davom etayotgan muammolarni hal qilish uchun juda muhimdir. Ushbu strategiyalarni qo'llagan holda, maktabgacha ta'lif tashkilotlari ijobjiy ta'lif natijalarini qo'llab-quvvatlash va yosh bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun muhit yaratishda muhim rol o'ynaydigan qobiliyatli etakchilarni etishtirishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Barth, R. S. (1990). "Ichkaridan maktablarni yaxshilash: o'qituvchilar, ota-onalar va direktorlar farq qilishi mumkin". Jossey-Bass.
2. Bloom, P. J. (2015). "Harakatda yetakchilik: Qanday qilib samarali direktorlar ishlarni bajaradi". Yangi ufqlar.
3. Goffin, S. G. Va Vashington, V. (2007). "Tayyor yoki yo'q: erta parvarish va ta'linda etakchilik tanlovlari". O'qituvchilar kolleji matbuoti.
4. Kagan, S. L. Va Bowman, B. T. (1997). "Ertaparvarish va ta'linda yetakchilik". NAEYC.
5. Rodd, J. (2013). "Ertaparvarish va ta'linda yetakchilik: Professionalizmga yo'l". Ochiq Universitet nashriyoti.
6. Sheridan, S. M., Edvards, C. P., Marvin, C. A. Va Knoche, L. L. (2009). Ertaparvarish dasturlarida kasbiy rivojlanish: jarayon muammolari va tadqiqot ehtiyojlari. Ertaparvarish, 20(3), 377-401.
7. Waniganayake, M., Rodd, J., Gibbs, L. (2015). "Etakchilik haqida fikr yuritish va o'rghanish: Avstraliya, Finlyandiya va Norvegiyadagi erta bolalik tadqiqotlari". Jamoat bolalarni parvarish qilish kooperativi.
8. Wolfe, J., Nordling, K. (2018). "Reflektiv amaliyotni rivojlantirish: erta bolalik o'qituvchilarini boshlash uchun qo'llanma". Ochiq Universitet nashriyoti.
9. Zaslow, M., Tout, K., Halle, T., Whittaker, J. V., Lavelle, B. (2010). "Ertaparvarish o'qituvchilarini boshlash uchun samarali kasbiy rivojlanish xususiyatlarini aniqlashga qaratilgan". AQSh Ta'lif Departamenti.